

PREFACE

2/2017

Obsah

Lukáš Bujna Editorial	4
Filip Štojdl Vize 2021 aneb o společné vizi pro Církev československou husitskou	5
Tomáš Procházka Miluješ mě víc než oni? (Jan 21,15)	7
Lukáš Bujna Slovo a čin aneb autentická duchovnost	10
Samuel Vašín Církevní školství jako budoucnost CČSH	12
Martin Chadima Za dr. Karlem Farským	14
Martin Gruber Gereint aneb hledání ztraceného světce	16
Jiří Hempl Abrahamův příběh: Buď požehnáním!	20

Preface - revue pro duchovní obnovu a otázky víry v životě křesťanů Církve československé husitské. Vydává Teologický poradní sbor biskupa Plzeňské diecéze CČSH jako publikaci určenou výhradně pro osobní potřebu věřících.

Plzeňská diecéze CČSH, Husova 1, 301 24 Plzeň, www.plzenskadiieceze-ccsh.cz

Sazba: Vojtech Pekárik

Příspěvky zasílejte na e-mail vikariat.plzen@plzenskadiieceze-ccsh.cz.

Autor fotografií: Filip Štojdl

Editorial

Milí přátelé,

jistě víte, že v roce 2020 oslaví Církev československá husitská 100. výročí svého vzniku. Vůbec se zdá, že od velkého husovského jubilea v roce 2015 žijeme samými výročími (Jeroným Pražský, Luther, Farský, svěcení žen, vznik ČSR...). Připomínat si významné události a osobnosti je samozřejmě chvályhodné. Nemůžeme ale žít jen z oslavování minulosti, což se možná tak trochu děje. Musíme myslet na budoucnost a musíme ji začít tvořit tím, jak žijeme a co děláme právě dnes. Dnešek rozhoduje o podobě zítřka. Co bude s naší církví po roce 2020? Máme nějakou vizi pro rok 2021 a roky následující? Právě na toto téma jsme hovořili na květnové synodě duchovních Plzeňské diecéze. Synodní příspěvky k projektu VIZE 2021 od biskupa Filipa Štojdla, vikáře Lukáše Bujny, faráře Tomáše Procházky a jáhna Samuela Vašína tvoří základ letošního druhého čísla našeho diecézního časopisu Preface, o němž doufáme, že se nám konečně podaří vydávat jej v podobě čtvrtletníku. Dále přinášíme v úplném znění článek ThDr. Martina Chadimy o Karlu Farském, který sice nedávno vyšel v týdeníku Český zápas, ale ve zkrácené a upravené verzi. Seriál jáhna Martina Grubera o keltském křesťanství pokračuje objeveným článkem o sv. Gereintovi. Bratr Martin také přispěl překlady básní připisovaných velšskému bardovi Taliesinovi. Na závěr ThDr. Jiří Hempl na příkladu biblické postavy praotce Abrahama rozjímá nad tím, jak se stát požehnáním. Kéž je i naše církev požehnáním pro společnost a pro lidi, kteří hledají duchovní cestu!

Za redakční radu Lukáš Bujna

O vizi je třeba prosit a je třeba ji také žít. Společenství, které je zahleděno samo do sebe, umírá. Naše církev se posledních dvacet let nezabývala téměř ničím jiným než sama sebou. Nevyrovnala se s kolaborací některých duchovních s totalitními režimy, doposud se nevyrovnala se svou identitou, stále převládá strach z “jiného”. Na druhé straně je mnoho velmi krásných a poctivých aktivit. Husitská diakonie, práce s mladými lidmi a péče o lidi s handicapem. Tam církev naopak žije.

Když Abram slyšel Boží hlas, vydal se na cestu. Stal se Abrahamem, stal se patriarchou, praotcem, který vedl, protože sám následoval. Stejně tak Mojžíš. Mohl vést, protože sám byl veden Bohem. Jákob o svůj návrat bojoval s Bohem, a proto si vysloužil jméno Izrael. Jan Křtitel opustil chrám a vydal se na poušť, kde zvěstoval první evangelium: odpuštění hříchů a Boží milosrdenství. Ježíš odcházel na pustá místa, kde naslouchal. Boží Syn, který zpřevracel stoly kupčků s vírou, Boží Syn, který se stal bratrem všech lidí, Boží Syn, před jehož jménem poklekne každé koleno. Dnes nebo později, ale sklonit se musí každý. Jen farizeové, zahledění do své vlastní zbožnosti, to neviděli. Tolik věřili ve svou neomylnost a svatost, že obcházel raněné, když spěchali na bohoslužbu. Matka Ježíšova, Maria z Nazareta, také slyšela Boží slovo, přijala je, nosila pod srdcem a dala je nám všem. Ne velkými gesty, ale pokorným a tichým způsobem, jak to jen žena může dokázat. Petr, který slíbil Kristu, že ho nikdy neopustí, ale pak jej zapřel. Pavel, který celý život zápasil s ostnem ve své vlastní duši. Jan Hus, který je nejprve uchvácen svým kněžským úřadem, kariérou, která ho zavede až

do královských komnat. Ten Hus, který se toho všeho zříká pro Boží pravdu, může vést, protože následuje. A nakonec Farský. Ten, který slyší Boží hlas, neuposlechne církev, poruší své kněžské sliby, odchází a nemá vůbec žádnou jistotu, jak to dopadne. Po několika letech umírá vyčerpáním, zasažen vnitro-církevními hádkami o moc. Ani jemu nebylo dáno zahlédnout zaslíbenou církev. A nyní my. Zmítání strachem o vlastní existenci, vedeni snahou zajistit ekonomické záležitosti, nezradit to, co jsme přijali jako dědictví (duchovně i hmotně). My, lidé často rozdělení, žijící v pomlouvání a hádkách, stejně tak jako mnohokrát voláni ke stejnému dílu, kterému máme přidat naše vlastní dary, a že každý takové máme, o tom jsem vnitřně skálopevně přesvědčený.

K naší vizi musí patřit i schopnost vidět lidské utrpení a dokázat maximálně pomoci tam, kde to jde. Bezdomovectví, exekuce, rozpady vztahů v rodinách, umírající lidé na okraji, samota lidí za zdmi ústavů, situace uprchlíků v Evropě, stále se zvyšující tlak populismu a neonacismu, sílící lhostejnost k trpícím, to všechno (a ještě víc) bude součástí takové vize.

Budeme slavit 100 roků existence, ale chtěl bych, abychom si uvědomili, že tu jsme již víc než 2000 let. Že patříme do jedné rodiny církve. Všelijak nedokonalí jako naši předci, stejně obdarováni jako oni, doprovázeni Kristem. Přál bych si, abychom měli a žili svou vizi. Stejně tak to musí učinit každá generace. Byli jsme posláni Ježíšem do tohoto světa, vybaveni jen evangeliem (dobrou zprávou pro všechny, kteří milují rovným dílem sebe, bližní i Boha).

I v naší církvi je slyšet volání po skutečném pozemském pastýři. Slyšíme to pokaždé, když volíme biskupy či patriarchu. Ale o to, aby se těmito pastýři stali skutečně obdarovaní lidé, musíme prosit! Situace roku 2012 a 2013, kdy byli voleni noví biskupové a patriarcha, také ukázala, že byl katastrofální nedostatek zralých, zkušených mužů či žen, kteří by navíc měli i Boží požehnání. Nebudu mluvit o ostatních, ale sám za sebe říkám, že jsem toho nejlepším důkazem, v dobrém i ve zlém. Většinu věcí jsem se učil za pochodu, spoustu věcí pokazil, zazdil, ale snad i něco pochopil. Například fakt, že obklopí-li se člověk lidmi, kterým je možno důvěřovat, pak je možné myslet na změnu. A především jsem pochopil, že nebude-li se člověk denně modlit, pak bude pracovat jen z vlastních sil, které brzy dojdou, nebo se ukážou jen jako směšné lpění na své sebedůležitosti. Zkrátka se jen potvrdilo, jak málo máme žen a mužů s kněžským povoláním. A naopak jak mnoho máme lidí s pracovním poměrem.

I toto musí být vyřčeno nahlas. Naše vnitřní zranění nás táhnou do hrobu zatrpklosti. O to více pak dáváme na odiv naše znalosti a zkušenosti. Tím ale jen zaboucháváme dveře. Jsme tu pro osamělé, nikoliv pro jášající davy. Museli jsme osamět, abychom to pochopili. Byl nám dán zvláštní dar chudoby. Nikdo už nebere vážně, co říkáme, ale to, co žijeme.

Naše slabost je přece naší silou. O tom svědčí každý muž a každá žena Bible - a naše životy nejsou výjimkou.

Neprosíme-li, nemáme nic. Proto dříve, než budeme přicházet s nápady, programy a projekty, vždycky před tím prosme o vizi. Prosme a bude nám dáno. Přál bych si, aby se v roce 2020 slavilo nejen důstojné výročí církve, ale také aby proběhl sněm, který by nás ještě více propojil v Kristu na základě lásky, víry a naděje. Nesmí nás pojit jen prázdná litera řádů či peníze z restitucí.

Také si přeji, aby v roce 2018 a 2019 byli zvoleni noví biskupové, kteří budou hodni následování, protože sami následují, stejně tak i nový patriarcha, který bude mnohem víc otcem. Za sebe říkám jasně, že se na tomto díle chci podílet třeba jako pomocný farář. Díky tomu, že jsem prošel v posledních letech nemocí, dostalo se mi vedle naděje uzdravení i velké svobody nelpět na biskupském řetězu, který jsem ze začátku považoval za velmi důležitý.

O jedno ale prosím. Modleme se i za stávající představené naší církve. Jsou jen lidmi a jako lidé potřebují přímluvy opravdu hodně. Bez Božího požehnání marné naše namáhání!

Pokoj a dobro

bratr Filip

Tomáš Procházka

Miluješ mě víc než oni? (Jan 21,15)

1. Biblická vize

Budme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. *On je hlava, z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno. To vám říkám a dotvrzuji jménem Páně: nežijte tak, jako žijí pohané podle svých marných představ.* (Ef 4, 15nn)

2. Farského vize

Církvě naší československé budiž po všechny časy budoucí jako zákonem snášenlivost a pohostinství vůči druhým společnostem náboženským a kulturním ve svatyních jejich podle odkazu Ježíšova: „Protož všechno, jak byste chtěli, aby vám lidé činili, tak i vy činite jim; toť zajisté zákon i proroci“ (Mt 7, 12). Karel FARSKÝ, 26. 5. 1922

3. Status quo

Žijeme opět v atmosféře války. Jsme svědky eskalace nenávisti. Svět se polarizuje a mění tak, jako nikdy předtím. K moci se dostávají psychopaté. Virtuální svět ovládá strach, zatímco v reálu lidé odmítají opustit svou komfortní zónu, aby nemuseli sami sobě pohlédnout do tváře. Dějinné události, revoluce a zvraty nesou tragédie, ale i nové začátky. Budoucnost je nejistá, jako vždy. Ti, kteří se na vše dívají z pohledu neustálé transformace, nepodléhají skepsi. Vědí, že zrno musí odumřít, aby vzklíčilo a přineslo užitek. Že Kristus musel zemřít a vstát, abychom měli naději, že unikneme zkáze. Virtuální obraz současnosti je doslova bojištěm, kde proti sobě bojují ideje i armády, o nichž nikdo neví, na čí straně stojí. Ve vřavě geopolitických, ekonomických a ideových bitev se ztrácí základní vědomí toho, že člověk dokáže

přinášet užitek jen tehdy, pokud mu bylo pomůženo druhými, a pokud on sám přijme nevyhnutelný fakt, že všichni lidé jsou svázáni společným osudem, kolektivním vědomím a odpovědnost za všelidskou svobodu. Lidská duše může být krásná jako anděl, ale také temná jako noc. U většiny lidí půjde o jakousi směs obojího. Bible tomu říká boj s hříchem. A tento boj začíná bitvou o zdravou sebelásku, kterou lze najít jen v sobě, ale skrze druhé. Proto se Ježíš ptal Petra: Miluješ mě víc než oni?

4. Kněžství

Pojem VIZE je pravým opakem řec. mataiós tó noús = marná představa, pošetilá mysl, prázdný rozum. Když se vyřklo slovo vize, napadlo mě jeho mystické synonymum – láska. Kdo nemiluje, nemá budoucnost. Papež František nedávno prohlásil, že *„katolík může být biskupem, kardinálem či papežem, ale pokud nemiluje Krista, nemůže být jeho učedníkem“*. **Pokud má mít jakákoli církev budoucnost, přežije jen s lidmi, kteří milují Krista.** To považuji za základní teologickou výpověď. Na ni navazuje praktická rada do života. Když se v roce 2011 na pouti na Sázavě ptali prof. Kučery, jaký by podle něho měl být kněz, velmi výstižně odvětil: **„Nesmilnit, nekrást a starat se o lidi.“** Křesťanský kněz zítřka bude odvážný, nezávislý, ekumenicky otevřený, jazykově vybavený, vzdělaný v náboženství pro diskuzi s jinověrci, bude možná muset mít i občanské zaměstnání, aby uživil svou rodinu. A ještě k tomu bude mystik, jak napsal Karel Rahner, protože jinak nebude duchovně přitažlivý pro generaci informačních technologií. Ale především na něm bude znát

bezpodmínečná láska, jejímž prostřednictvím v lidech poznává Krista a oni v něm.

5. Úvaha o tradici a praxi CČSH

V parafrázi na uvedený text listu Efezským: Husitské církvi podle statistik dnes na jedné straně chřadnou kosti, protože je většinově stará, na druhé straně ale není nad hrobem, netrpí chudokrevností, protože v celé řadě míst poctivě slouží lidem. Slouží způsobem, který si žádá doba a prostředky, které jsou k dispozici. Právě způsobem organizace služby se dnešní církve liší od starých časů, i těch předrevolučních a předrestitučních. Farský se bral za novou evangelizaci a jeho boj je nadčasový, protože Farský byl vizionář-evolucionista. Viděl dále než někteří z nás dnes. Věděl, že staré odchází a přichází nové. Neustále. A v této polaritě starého a nového byla, je a bude církev ukotvena teologicky i životem. Někteří starší církve mají podle podobenství o víně a měchu strach, že nové zboří staré a nezbude nic. Ta obava je oprávněná ve výkladu, při kterém se upozorňuje na nebezpečí diskontinuity. Neoprávněná je tehdy, pokud jsou jedni druhými nazíráni jako rozvraceči. Tento názor v církvi existuje a je nebezpečný jak těm, co ho zastávají, tak těm, jichž se výtka týká. V takovém nastavení vztahů se paradoxně rodí právě diskontinuita, proti které má být bojováno. Podle mé zkušenosti ale mladší lidé v církvi československé nemilují svou církev méně než staří. V tom to není. Problémem je skutečnost, že se každý jednotlivý věřící vztahuje k takové církvi, jakou vidí on sám (tuhle pravdu objevil už Albert Einstein, který vydal tiskem teorii relativity o rok později než Farský svůj evolucionistický spis Stvoření). Díváme se na jedno a totéž společenství, ale každý jinak. Přitom se podle biblické jednoty v mnohosti nemusíme shodnout na způsobech a formách, ale musíme zůstat pravdiví v lásce,

ať ve všem dorůstáme do podoby Krista. Co se týče tradice, je to podobné. Neustálý proces formování tradice musí stále směřovat ke Kristu, aby vůbec byla nosná. Rituály a formy jsou životaschopné a žádoucí, když si v nich ze starého pokladu církve uchováme vše, co slouží lásce Boží v Ježíši Kristu. K tomu je dobré vést bratrskou diskuzi o věcech podstatných, služebných a případných.

6. Kritika řádů

Pak je tu ještě jedna otázka - řády CČSH, stavěné pro prvorepublikovou milionovou církev. Budou vyhovovat i dále? Chápu, že nikomu se nechce do změny řádů, ačkoliv je asi nutná. Je to obrovská zodpovědnost a kolektivně to zatím nejde, protože má každý jinou představu. S řády jsme ovšem v patové situaci, např. když musíme držet a vykazovat nefunkční náboženské obce jen proto, abychom si zajistili počet hlasů v církevním zastupitelstvu. Model laického zastoupení v orgánech církve byla dobrá myšlenka, která nefunguje tam, kde jsou lidé z donucení nebo pro forma. Některá nařízení řádů neodpovídají aktuálním procesům nebo přinášejí farnostem administrativní zatížení. Troufnu si říct, že budoucím patriarchou CČSH se stane někdo, kdo bude ochoten na sebe závazek změny církevních řádů. V této věci by bylo myslím opravdu inspirativní podívat se do utrakvistické minulosti, konkrétně praxe kněžské demokracie.

7. Výzkum pastorače

Lidé ve sborech o nedělích moc nejsou. Na pastorační otázku o příslušnosti někteří členové odpovídají: „Jo, já jsem taky v té VAŠÍ církvi, ale...“ Lidé mají výhrady k církvi obecně, i k té potenciálně vlastní. Mají výhrady vzhledem ke **své vlastní představě o církvi**. Takoví si neuvědomují, že **církve** není v zásadě organizací, nýbrž společenstvím lásky. To je to,

co musíme lidem ukazovat. Že jsme **viditelný a hmatatelný obraz nového lidství v lásce Kristově**, ne jenom farní úředníci, nebo členové, platící či neplatící příspěvky, chodící či nechodící do kostela. Formalismus dávno prohrál, jen někteří stále ještě jedou na mrtvém koni. Pokud potomci věřících CČSH nemají zájem o církev, o Krista, pak musíme sloužit těm, kteří zájem mají. Je myslím běžné, že bohoslužby CČSH navštěvují členové jiných denominací. V ekumenické církevní správě bývají i paradoxy. Třeba v Klatovech je sbor Církve bratrské, který nemá pastýře, ale má řadu věřících. Na druhé straně CČSH tu má faráře, ale příslušníků CČSH chodí do kostela pět. Existuje otázka: Komu budeme za pár let sloužit? Odpovím jako vizionář.

8. Vize?

Pokud bude společnost žít dále v míru a blahobytu jako nyní, lidé se ve většině o své duše starat nadále nebudou. Kostely budou téměř prázdné, občas lidé navštíví kulturní akci, kterou budeme pořádat. V novopohanské společnosti budeme možná sloužit i nadále v domovech důchodců a nemocnicích, navštěvovat školy s nějakou přednáškou,

organizovat pár lidem ekumenické akce, dětem letní tábory a pastorovat ty, kteří o to stojí.

Pravděpodobnější je ale jiná varianta. Do Evropy přicházejí lidé z jiných kulturních oblastí, je jich mnoho a mnozí z nich zůstanou. To je realita, i když zatím ne ta česká. Zatím. Mnozí z těch, co přicházejí, považují Evropu za křesťanskou. A toto je výzva. Církev je tu proto, aby zajišťovala křesťanský status společnosti, ve které žije. CČSH už nikdy nebude sloužit výhradně tzv. kovaným Čechoslovákům. Ale podle učení Kristova učíme se chodit na rozcestí a zvat také cizince, nevěřící i jinověrce. Podle kontemplativní tradice sloužíme modlitbou celému světu. Byla, je a bude československá církev domovskou oázou národa, jehož křesťanské tradice jsou na tak malou zemi neuvěřitelně bohaté. Církev v Evropě kráčejí se svědectvím o Kristu uprostřed boje o budoucnost křesťanského náboženství i světa, ve kterém žije. A Čechy nejsou ghetto, jsme součástí téhož světa a téhož vesmíru a to s sebou nese rizika, ale i nové možnosti, jak tomu ve svobodné zemi býti musí.

Na otázku, čím by církev měla - a mohla! - být v české společnosti 21. století, jistě existuje celá škála možných odpovědí. Jednu z nich vnímám jako podstatnou pro člověka, který žije v dnešním rychlém, povrchním, nejistém a do velké míry virtuálním světě. Posláním církve je vytvářet prostor, v němž se člověk „ze světa“ může setkat s posvátnem - s tajemstvím, které však není nepřístupnou záhadou, nýbrž otevírá se v tichu, nasloucháním, rozhovorem, modlitbou, slavením či třeba jenom gestem, jímž je člověk přijat. Toto posvátné tajemství, do něhož je každý člověk zván vstoupit, dává životu smysl, náplň, směr a cíl.

Vytváření takového prostoru, v němž může člověk zakusit ono pozvání do tajemství a setkat se s ním, je však neoddelitelné od našeho vlastního církevního ukotvení v posvátnu. Jak se takové ukotvení ale projevuje? Je to v podstatě velice jednoduché, bohužel ale nikoli samozřejmé. Křesťanské ukotvení je dáno tím, že naší „kotvou naděje“ není nikdo jiný než živý Kristus, v jehož osobě se spojuje tajemství Boha a člověka, tajemství stvoření a vykoupení, tajemství života i smrti, tajemství oběti a vzkříšení. Tajemství Kristovo je tajemstvím živé a účinné lásky, schopné slitovat se, pomoci a zachránit. Jazykem teologie tuto slitovnou lásku, která se vylévá na člověka spojeného s Kristem poutem víry, nazýváme Boží milostí.

Jak se pozná, že jsme ukotveni v Kristu? Jak jinak než duchovní věrohodností a opravdovostí? To znamená, že hloubku naší víry v Krista lze odhadnout podle kvality našich vztahů, neboť právě v mezilidských vztazích se osvědčuje, zda se držíme či nedržíme poselství Kristova evangelia. „*Není*

možné milovat Boha, kterého nevidíš, a nenávidět bratra, kterého vidíš,“ píše apoštol Jan. Usmíření s Bohem, které působí Kristova spásná oběť, vede ke smíření se sebou samým a posléze k usmírování s lidmi okolo sebe. Východiskem je živý osobní vztah s Kristem. U živého vztahu předpokládáme, že je udržován pravidelným a častým setkáváním, jehož plody jsou vzájemná důvěra, úcta a věrnost. Jak se křesťan setkává s Kristem? V nejrůznějších formách modlitby, při rozjímání nad biblickými texty, v bohoslužebném společenství při slavení svátostí (zejména eucharistie), při službě bližnímu, která je vyústěním bohoslužby do každodenního života („*podejme srdce svá Bohu v oběť svatou*“, zpíváme v liturgii). Vytváření „kristovského“ prostoru posvátného tajemství není možné bez toho, aniž bychom my sami nedali Kristu svobodný prostor v našem životě, aby se On v nás - biblicky řečeno - mohl oslavit.

Duchovní obnova CČSH přinese plody, budeme-li se pravidelně modlit, rozjímat nad Písmem, slavit liturgii a svátosti a jimi budovat společenství věřícího lidu v našich náboženských obcích. Lidé, kteří „*ze světa*“ zavítají do našich sborů, by měli poznat, že jsou mezi křesťany, tj. mezi lidmi, pro které je živý Kristus středem jejich víry, středem veškerých aktivit církevního společenství i středem jejich osobního života. Není důvod snažit se přivádět lidi do duchovně prázdného společenství, které neumí biblickou a křesťanskou víru zřetelně artikulovat, žít a svědčit o ní. Úspěšná misie navenek tedy závisí na úspěchu vnitřní misie. Ve společnosti je přítomna touha po autentické spiritualitě, po ukotvení života v pevných

hodnotách, které dnešní postmoderní „tekutá doba“ neumí nabídnout. Abychom této touze mohli vyjít vstříc, musíme začít sami u sebe, u obnovy svého vztahu k Bohu i k lidem skrze jediného Pána, Spasitele a Mistra Ježíše Krista.

Jestliže toužíme po tom, aby se duchovní obnově dařilo, musíme si nejprve říci nepříjemná slova, která nebude snadné proměnit v čin. Čeká nás úkol. My všichni, kteří jsme se v církvi zabydleli v duchovním pohodlí a lenosti, budeme muset znovuobjevit vnitřní disciplínu a rozumnou askezi. Myslím, že i k tomu směřuje postulát Prof. Kučery o teologii prostého života, tj. života oproštěného ode všeho, co brání Božímu působení v nás a mezi námi. Stojí psáno, že soud začíná od domu Božího. Znamením soudu nad zpronevěřilou a do sebe zahleděnou církví může být i to, že se nedokáže otevřít lidem „ze světa“, anebo že sice je otevřená, ale

prázdná, takže lidé „ze světa“ v ní nemohou zahlédnout stín onoho velikého tajemství, z něhož proudí světlo odpuštění a lásky do temnot našich selhání a vin. Začíná-li soud od domu Božího, začíná na prvním místě od nás, kteří se odvažujeme nazývat „duchovní“, jako bychom byli duchovnějším než všichni ostatní. Nejsme. Opakovaně jsem se o tom přesvědčil sám na sobě, neboť mě stále zahanbují tzv. laici, naposledy mladý muž ze Sokolova, jehož jsem připravoval ke křtu. Takže je potřeba vyjít od sebe a položit si otázku, jakou spiritualitou žije náš duchovenský sbor, do jaké míry jsme my kněží schopni vnitřní disciplíny a dokážeme-li praktikovat naši víru jako životní styl.

Hledání budoucnosti CČSH podle mě již obsahuje snahu vest reálný zápas za přežití církve. Naše církve ale nemůže hledat jen cestu k přežití, musíme hledat cestu k růstu víry, k našemu poslání, k autentickému šíření evangelia, jak nám bylo Kristem zadáno. Naším úkolem je přivádět stále i nové členy ke Kristu. Jsme svázáni výhradně s Kristem, nikoli s historickou tradicí. Cesta k šíření evangelia musí obsahovat jazyk a prostředky doby, kterým lidé okolo nás (a mimo církve) rozumějí. Neobejdeme se bez nových prvků, metod a procesů, s nimiž církve dosud nepracovala. Bude muset dojít k dalším reformám, jak bohoslužebného života, tak naší civilní práce. V bohoslužebném životě vidím jako stěžejní dialog náboženských obcí a Husitské teologické fakulty University Karlovy. Náboženské obce jsou pro nás sondou do praktického života lidí a skrze ně můžeme reflektovat skutečné duchovní potřeby dnešní doby. Proto je důležité zpracovávat poznatky duchovních a laiků a vést dialog s vědeckým poznáním HTF UK.

Cesta k naplnění našeho poslání, k růstu církve, musí obsahovat nové prvky, konkrétně mi jde o efektivní investice (nejen finanční, ale i personální a duchovní) do školství, a to všech typů: pre-primární, primární, sekundární a terciální. Prostoupit školský systém vertikálně i horizontálně. Naše (církevní) školská zařízení by měla stejnou cestou prorůst i do systému školství ČR. Práce církve v naší republice byla vždy bohoslužebná, sociální a vzdělávací. Na třetí pilíř církve se podle mého názoru v současné době dost zapomíná a žijeme možná ještě v dobách, kdy bylo církevní náboženství ještě povinné na školách. Zaměřit

se na tento pilíř je zásadní pro výchovu nových generací. Generací, které budou spolu žít s církví v rodinných a přátelských kruzích. Tato myšlenka se odvíjí od potřeb společnosti, která zvyšuje poptávku po alternativních školách. V dnešní době se rodiče snaží preferovat školská zařízení, která mají osobní vztah k žákům a studentům a není jim lhostejná kvalita výuky, nechtějí dávat své děti pouze do „hromadných odkladišť“. Tyto skutečnosti by měla i naše církve reflektovat a začít podnikat kroky k budování vlastních školských zařízení. V základní myšlence by mohla hrát úlohu Ústřední rada. Její úkol by byl partnersky pomoci zařizovat zřizování těchto institucí, jak členy CČSH tak odborníky z jiného prostředí. Tím by se mohla odborně a finančně podpořit nově vznikající instituce. Centrální řízení nově vzniklých sekcí (škol) školského vzdělání CČSH není nezbytně nutné, ale pro udržení jednotící linie vzdělávacích plánů je dobré. Vzdělávací plány by měly vést ke vzdělávání a vychovávání nové křesťanské mládeže.

Představa školského vzdělání CČSH bude samozřejmě podřízena rámcové vzdělávacímu programu MŠMT. Pro nás tu vzniká široké pole působnosti, kde by náboženská výuka a kulturně společenské aktivity měly přímou vazbu na nejbližší náboženskou obec CČSH. Jako základní kámen bych viděl využít možnosti zřizovat školky na platformě lesních klubů (lesních školek). Lesní pedagogiku spojuje s křesťanstvím zájem o Boží stvoření. Navíc nám tento směr dává možnost oslovit určitou skupinu lidí, kteří mají již nějaké spirituální citění. Navíc tento typ školek takřka nepodléhá žádným hygienickým normám. Je zapotřebí

pouze pozemek a přístřeší typu stanu, jurty, maringotky nebo jedna místnost ve sborovém domě či kostele. Jedno sociální zařízení s teplou vodou, která se může i přinášet, dovážet. Hlavní hygienickou podmínkou je, že dovezené jídlo musí mít při výdeji 70 °C. Kolik takových náboženských obcí by mohlo podobný prostor nabídnout do užívání či přímo zřídit vlastní? Podle mého názoru by školky měly hlavně vznikat na puďe náboženských obcí ve větších městech a obcích, měly by být alternativou ke státním školkám a financovány zprvu diecézemi a postupně samostatně jen rodiči. Tento krok bude vyžadovat podporu vedení církve - odbornou, finanční a organizační. Děti jsou vždy doprovázeny rodiči a rodiče širší rodinou. Nejen, že bychom rozšířili své pole působnosti, ale i pro společnost bychom začali být důvěryhodnější institucí, která se spolupodílí na kulturně-společenském životě.

Jako druhý počin bych viděl zřizování křesťanských základních škol. Postupně každý

rok jedna třída. Tento typ škol by měl být umístěn ve větších městech, ideálně v sídlech diecézí, které by se měly velkou měrou o tento typ škol zasloužit. Nešlo by o maximalistickou představu velko-odkladiště dětí, ale o seriózní stupeň vzdělávání se zaměřením na žáka. Musíme si uvědomit, že vzdělání jsou hodnoty, které církve zastává a většinová společnost také.

Náš cíl je vychovat křesťanskou mládež, která bude ovlivněna československou církví husitskou, jejími duchovními, členy náboženských obcí a jejich hodnotami. Postupem času by se mohly vytvořit silné enklávy CČSH jako živé prameny nového křesťanského smýšlení založeného na Kristu s motivy a inovacemi dnešní doby. Předposlední stupeň vzdělávacího školského vzdělávacího systému CČSH by bylo vytvoření dvou gymnázií v Čechách a na Moravě. Poslední stupeň je kooperace a přímé spojení s HTF UK (jak personální, tak návaznosti studia).

Martin Chadima

Za dr. Karlem Farským

V letošním roce si naše církev připomene 90. výročí úmrtí prvního patriarchy Církve československé (husitské). Když listujeme v materiálech Ústředního archivu naší církve, pročitáme dopisy psané naším prvním patriarchou, studujeme jeho spisy a přemýšlíme o tom, co ve svém krátkém životě dokázal. Neubráníme se dojmu, že právě takový člověk zvláště dnes chybí. V naší církvi, v této zemi, v tomto politickém systému. Přes osobní výpady některých zklamaných členů církve (jak čteme v dopisech z té doby), přes ataky nepřátel nově vzniklé křesťanské denominace i přes hořkost některých lidí, kteří po překonání tzv. pravoslavné krize odešli z církve, je třeba říci, že osoba Karla Farského byla vnímána pozitivně, s respektem a s obdivem. Určitě to nebylo pouze jeho vysokou štíhlou postavou, ale i schopností chovat se s nadhledem i ve vypjatých situacích, ochotou řešit vážné a vzrušené spory s klidem a věcně. Toto jednání bylo dáno nejen Farského povahou, ale i jeho intelektuálním a vzdělanostním rozhledem, jakož i cílevědomostí, která vycházela z jeho hlubokého náboženského přesvědčení. Dodejme: přesvědčení bytostně křesťanského, ba kristovského.

Pokud poměříme jeho život a dílo s jeho nástupci, musíme, bez ohledu na dobu, v níž oni působili říci, že Karel Farský vyniká právě tím, že svou obětavostí a vypětím sil připravil půdu všem, kteří se za devadesát sedm let účastnili života Církve československé. A byl to právě Farský, který položil spolu s několika oddanými spolupracovníky základy církve, která dnes nejen poskytuje duchovní domov tisícům mužů a žen, ale dává i živobytí stovkám

církevních pracovníků, včetně vysokých představitelů. I proto, by měla jeho postava inspirovat k následování. Jeho přísnost na sebe sama, schopnost spát pouhé čtyři hodiny a najít v sobě sílu absolvovat stovky kilometrů vlakem ve věci šíření idejí nové církve, jeho zarputilá rozhodnost odpovídat s pokorou na desítky dopisů, jež denně přicházely na jeho adresu, jakož i charakterová úroveň, to vše ukazuje na to, jak silně má být na Božím díle interesován ten, kdo má ambici vést církev, stát v jejím čele. Jít vytrvale a intenzivně za svým cílem nemusí být znakem těkavosti neklidného ducha; odmítání pravidelného a dlouhého odpočinku a konzumování hutné (a drahé) stravy nemusí být znakem nepokory či odmítání Božích darů, jak se domnívají lidé malého rozhledu a nízkého ducha. Právě naopak. Lidé s vizí a koncepcí, kteří následují nadčasový cíl, musí běžet, utíkat za splněním svého snu. A je-li to sen ušlechtilý a určený pro blaho druhých, pak na poklidný život měšťáka takoví lidé čas nemají. A k nim patřil právě dr. Karel Farský. V tom je podoben Kristu. Což on odpočíval, bral diety, draze se oblékal, vyhýbal se střetu s darebníky tohoto světa, ustupoval zlu jen ze své pohodlnosti, či přímo zbabělosti? Nikoliv!

Právě následovníku Ježíše Krista Karlu Farskému bude věnován cyklus statí, které budou vycházet v našem týdeníku, jehož název Český zápas právě Karel Farský vymyslel. V průběhu řady měsíců nahlédneme do míst, kde se narodil, seznámíme se s jeho dětstvím a mládím, potkáme se s ním na středoškolských i vysokoškolských studiích, a budeme se věnovat jeho kněžské službě. Díky němu si připomeneme velké dílo tzv. katolického

modernizmu, připomeneme si některé významné postavy tohoto hnutí, nezapomeneme uvést i jména všech významných spolupracovníků dr. Karla Farského, ale také jeho ideových odpůrců a skutečných nepřátel. V nejbližší době vyjde také kniha, která bude věnována právě osobnosti dr. Karla Farského a jejímž

vydavatelem je Královéhradecká diecéze Církve československé husitské. Autor této knihy má nyní tu čest, představit všem čtenářům osobnost dr. Karla Farského na stránkách Českého zápasu.

Přemýšlivé čtení srdečně přeje

Martin Chadima

Píseň velkého světa

Velebím Otce,
Boha svého, který je síla má,
Boha, který skrze hlavu
vlil do mého těla duši,
aby mne vedla,
Boha, který mě smysly obdařil,
ze sedmi prvků mě utvořil:
Z ohně a země,
z vody a vzduchu,
z mlhy a květů
a z jižního větru.
Jak skvělý, jak úžasný,
je svět mnoha tvarů!
Bůh stvořil na výšinách
nebeská tělesa:
Učinil Slunce,
učinil Měsíc,
učinil Jitřenku,
učinil Večernici.
Dobrý Bůh stvořil
patero oblastí na zemi:
Jedna je studená,
druhá je chladná,
třetí je teplá, nevlídná a neprospěšná,
čtvrtou je ráj, kam přijdou lidé,
pátá je mírná
a Branou veškerenstva je.
Až do Soudného dne to potrvá,
pak všechno bude souzeno.
Mé básnické nadání je mi proto dáno,
abych svého Krále velebil.

Píseň malého světa

Radostně zpívám a zpívat budu dál
o světě zítřejšího dne.
Mnoho jsem přemýšlel,
velice rozjímal,
k pěvcům promluví o tom,
co mi bylo zjeveno:
Co udržuje svět v rovnováze,
že se do prázdnoty nezřítí?
A kdyby padnout měl - kam padne?
Svět! Jak úžasné je to místo!
Tak obrovský, že jej přejít nedokážeš.
Jan, Matouš,
Lukáš a Marek -
to oni udržují v rovnováze svět
skrze milost Svatého Ducha.

z Llyfr Taliesin LVI (Book of Taliesin)
přeložil Martin Gruber
(redakčně zkráceno)

Úvod

V Cornwallu, na poloostrově Roseland, leží obec Gerrans, jejíž kostel ze třináctého století je zasvěcen svatému Gereintovi. Co je to ovšem za světce? Otázka je zajímavá, protože toto jméno několik významných mužů keltského království Dumnonie, rozkládajícího se zhruba na území dnešního Devonu a Cornwallu, zahrnujícího však i podstatnou část Somersetu. Hledání odpovědi rozhodně nebude snadné. Problém s Gereintem totiž není (jako u mnoha jiných keltských osobností) v nedostatku pramenů o něm, ale v jejich zmatečnosti a nejasnosti.

I. Zrádný generál

Prvním známým britským Gereintem byl Říman Gerontius, velitel uzurpátora Konstantina III. na počátku pátého století. Zpočátku doprovázel Konstantinova syna Konstanta do Hispánie, později prohlásil císařem svého příbuzného (snad syna?) Maxima. Konstans v bitvě s Gerontiem prohrál a uprchl do Galie, ale Gerontius ho tam stíhal. Konec Konstantův stručně zmiňuje Beda Ctíhodný ve stati o Konstantinově panování: „*Jeho syna Konstanta, kterého z mnicha udělal svým caesarem, zabil u města Vienne jeho vlastní velitel Gerontius.*“ Gerontius pak oblehl v Arelate Konstantina III., jenže jeho vojsko se rozuteklo před legiemi legitimního císaře Honoria, takže Gerontiovi nezbylo, než se s hrstkou stoupenců vrátit do Hispánie. Jeho věc však už byla ztracená. Vojáci se proti němu vzbouřili, oblehli ho a Gerontius nakonec spáchal v hořícím domě sebevraždu, zabiv předtím manželku a posledního stoupence, který mu ještě zbyl.

Konstantin III. i jeho syn Konstans vystupují i v pozdně artušovských textech Geoffreye z Monmouthu jako děd a strýc mýtického krále Artuše. Tento historik však byl i na svou dobu podivuhodně neseriózní, srovnatelný s našim Václavem Hájkem z Libočan. Ve skutečnosti možná stáli na počátku dumnonijské dynastie, prokazatelně v šestém století (jak ještě uvidíme) tam nějaký Konstantin vládl. A - což je ještě důležitější - nejméně dva příslušníci toho rodu nesli jméno Gereint.

II. Pohádkový rytíř

Postava Gereinta ap Erbin z Dumnonie je přinejmenším nejasná. Shrňme si, co vlastně o něm víme. Je zmiňován mezi rytíři krále Artuše v pohádkovém příběhu Jak Kulhwch dostal Olwen (v knize Mabinogi) a Velšské Triády 13 (Peniarth MS 54) ho počítají mezi „*tři vlastníky loďstva*“, přičemž na každé z jeho sto dvacetí lodí mělo sloužit sto dvacet mužů. Přes nespornou obchodní (a jistě i vojenskou) zdatnost Dumnonie se ovšem počet lodí jeví jako přehnaný. Gereintovo jméno se objevuje v obou legendárních životopisech sv. Cybi i v Bonedd y Seint („*Původ svatých*“) a uvádějí ho rovněž rodokmeny brythonských královských domů: „*Gereint m. (map, tj. syn) Erbin, m. (Custennin m.) Kynwawr...*“ Existuje ovšem oprávněné podezření, že tento seznam nezachycuje dumnonijské krále římského původu, nýbrž náčelníky kmene Domnonů na území dnešního jižního Skotska.

Je tu ještě jedna zpráva, která se údajně k tomuto artušovskému rekoví vztahuje. Nepochází ovšem z keltských zdrojů, najdeme jí v Anglosaských kronikách: „*Léta Páně pětistého prvního: Toho roku Porta a dva jeho synové, Beda a*

Mela, přibylí do Británie na dvou lodích, do místa zvaného Portsmouth. Zakrátko se vylodili a na místě zavraždili mladého Brythonce velmi vysoké hodnosti.“

Mladý Brythonec bývá někdy s tímto Gereintem ztotožňován, a to na základě zpěvu o llongborthské bitvě, kterým se budeme zabývat později. Nesmíme však zapomínat, že na údaje Anglosaských kronik pro 5. století a 1. polovinu 6. století nelze spoléhat o nic víc, než věřit pro stejné období Velšským letopisům. Hodnověrné jsou vesměs pouze tam, kde přebírají informace z irských zdrojů, což není tento případ. Bitva v Portsmouthu, jakož i její aktéři, jsou možná fikcí.

Jiný syn Erbinův (a tedy Gereintův bratr) - Dywel či Dyel - podle temné básně Rozhovor Myrddina s Taliesinem umírá v bitvě u Arderyddu v roce 573 („...naposled Dyela zabili, / syna Erbinova, se všemi jeho muži.“). Jakkoli je tato báseň velmi stará, není stará natolik, aby historicky věrně zaznamenávala skutečnost. Neboť je v ní nepravděpodobně popisována smrt sedmi Elifferových synů (jediní dva, podložení prameny, zahynuli o sedm let později) a zmiňovaná účast gwyneddského Maelgwyna je rovněž vyloučená - ten zemřel za epidemie žlutého moru už roku 547. Caledonský les, kde se báseň odehrává, je ostatně místem, v němž přebývají duchové padlých bojovníků, světem mimo naši realitu.

V rodokmenech možná došlo ke zdvojení jména Gereintova děda - na nepodloženého Custennina Gorneu z 5. století a Konstantina z poloviny 6. století, kterému spílá Gildas „*Moudrý*“ ve svém nejslavnějším díle O dobytí a pádu Británie za jeho - i na svou dobu nadstandardní - zločiny (a který se pak nakonec stane mnichem v monastýru sv. Davida). Pozměněné datování by umožňovalo jak smrt Dywelovu u Arfderyddu, tak i smrt Gereintovu v boji proti severním Anglům - o čemž

pojednáme níže, ale vynoří se další nezodpověditelné otázky, například: Jak by potom mohl být Gereintův vnuk Cybi současníkem Maelgwyna „*Dlouhého*“?

III. Hrdina „z Jihu“

Bard Aneirin ve své básni Y Gododdin - zřejmě nejstarší dochované hrdinské písní starých Keltů - zachycuje zkázu brythonských náčelníků na tažení proti králům Deiry a Bernicie u Catraethu (kolem roku 600) a ve výčtu hrdinů neschází ani jakýsi Gereint. Překvapí Aneirinovo vášnivé zaujetí nejen hrdinovým charakterem, ale i jeho tělesnou krásou: „*Gereint z Jihu vydal válečný pokřik, / jasný byl a krásný, půvabné rysy měl, / urozený pán s kopím, chvályhodný pán, / tak laskavý, dobře jeho povahu znám, / dobře znám Gereinta - přátelský, šlechtitný byl.*“

Není pochyb, že tento Gereint u Catraethu zahynul, stejně jako většina bojovníků. V jiné Aneirinově básni, reflektující tuto porážku, totiž čteme pouze o třech přeživších: „*z těch, kdo poháry s medovinou nesli, / toliko tři se vrátili, / Cynon a Cadreith a Codlew z Cadnantu.*“

Je Aneirinův Gereint totožný s Gereintem ap Erbinem z Dumnonie? Na to sotva můžeme jednoznačně odpovědět. Není zrovna pravděpodobné, byť to nelze vyloučit, že by se vládce (Západními Sasy neustále ohrožované) Dumnonie osobně zúčastnil válečného konfliktu daleko na severu, nedaleko Hadrianova valu. To bychom mohli spíše předpokládat u krále severních Domnonů. Ale jaký by potom mělo smysl dávat Gereintovi přízvisko „*Rac Denau*“ („z Jihu“)? Pokud se bitva u Catraethu odehrála už ve 3. čtvrtletí 6. století (jak dokládá T. J. Koch), pak by to možné bylo. Nelze ani zcela zavrhnout domněnku, že „*gereintovská sloka*“ v Y Gododdin je pozdější interpolací.

IV. Báseň o bitvě u Llongborthu

Velice důležitým textem, týkajícím se Gereinta, je žalozpěv - v Černé knize z Carmarthenu a v Červené knize hergestské nazvaný Gereint filius Erbin - jehož vznik bývá kladen do širokého rozmezí 9. až 12. století. V něm se líčí Gereintova statečná smrt v boji:

„V Llongborthu Geraint byl zabit, / muž statečný ze země Dyvnaint. / (...) / Když Geraint se zrodil, otevřeny byly nebes brány, / a Kristus vyplnil, oč žádán byl, / ten nádherný z Prydeinu přeslavného.“

Text zmiňuje také krále Artuše, nazýváje jej ovšem dost překvapivě císařem („*ameraudur*“). To také zřejmě vedlo ke ztotožnění Gereinta se synem Erbinovým, údajným rytířem Artušova dvora. Jenže tento Artuš je osobou mýtickou a žádný z historických mužů toho nebo podobného jména temného věku si nemohl činit nárok na císařský titul (a také si ho ovšem nečinil). Navíc označení Artuše jakožto císaře nikterak nesvědčí pro časný vznik básně, stejně jako spojení tohoto hrdiny (božstva?) severních Brythonců s Cornwalllem. Autor básně mohl opěvovat jiného Gereinta, možná krále Gereinta z počátku 8. století.

V. Nejslavnější král

O tomto dalším Gereintovi nemáme žádné zprávy z keltských pramenů, pouze z anglosaských. Aldhelm, biskup Západních Sasů, napsal totiž (dochovaný) ostrý dopis Dumnonijci jménem Gerentius, jehož nazývá „*nejslavnější král*“. Přestože synoda ve Whitby už v roce 664 rozhodla ve prospěch římských církevních zvyklostí (tvar tonzury a výpočet slavení velikonoce) před keltskými, křesťané v Dumnonii je dosud nezměnili. Brythonské duchovenstvo se vyznačovalo nevraživostí vůči křesťanství římské tradice a Aldhelm přirozeně usiloval o jejich podrobení se Římu. Není jasné, kdy byl dopis napsán. Často se uvádí rok 705, kdy se Aldhelm stal biskupem nově vzniklé

diecéze. Australský historik Martin Grimmer nicméně uvádí datum mnohem časnější - září 672 (po synodě v Hertfordu). To by pak znamenalo, že dopis psal třicetiletý opat malmesburského monastýru taktéž mladému vládci Dumnonie. Neboť zřejmě týž muž je jako „*Gerente*“ zmiňován v Anglosaských kronikách k roku 710: „...*také Ina a Nun, jeho příbuzný, bojovali proti Gerentovi, králi Velšanů.*“ Označení tohoto Gereinta coby velšského krále nás nemusí mýlit, výrazem „*Wealas*“ („*cizáci*“) označovali Anglosasové obecně brythonské obyvatelstvo. Čtyřicetiletá vláda Gereintova je sice překvapivě dlouhá, ale nikoli nemožná, vždyť i jeho současník (a nepřítel) Ina vládl třicet sedm let, než dobrovolně podstoupil trůn synovi a jako poutník odešel s manželkou zbožně zemřít do Říma (jak uvádí Beda Ctihodný v Církevních dějinách).

Pokud přijmeme časnější dataci dopisu, pak smíme předpokládat mnohaletou spolupráci (a snad i přátelství) mezi oběma muži. Jejich dokladem se zdá být Gereintovo nezpochybnitelné darování pozemků u řeky Tamar Aldhelmovu monastýru. Po čtyřicet let žila Dumnonie v míru (přinejmenším nemáme doklady o nějakém válečném střetu). Je příznačné, že k bitvám mezi Gereintem a Inou došlo hned následujícího roku po Aldhelmově skonu. Učený biskup - zřejmě žák irského duchovního Maelduby - měl na wesexského krále zřejmě značný vliv. Nemáme sice spolehlivý doklad o Gereintově smrti na bitevním poli, zaznamenává jí teprve Jan z Worcesteru ve století dvanáctém, ale vyloučit to nelze, stejně jako možnost, že k ní došlo právě u Llongborthu (tento místní název v Somersetu je, pravda, doložený teprve k roku 880, báseň však sotva pochází z doby starší). Královo tělo pravděpodobně Sasové vrátili dumnonijským mužům k čestnému pohřbení -

Ina byl nejen dobrým křesťanem, ale i bratrem Gereintova přítele Aldhelma.

O dvě nebo tři století vznikla pak píseň o bitvě u Llongborthu, snad teprve dodatečně spojená se jménem - tehdy stále populárnějšího - Artušova rytíře Gereinta ap Erbin. Jelikož neznáme původ „Aldhelmova“ Gerentia (Donyarth jako jeho otec se v moderních seznamech objevuje pouze hypoteticky na základě údajů Baglanské knihy ze 17. století), je možné, že se také on objevuje na Artušově dvoře, a to jako „*Gereint, syn Cadgyffroiw*“ (viz Mabinogi).

VI. Ještě jeden Gereint?

V Životě svatého Teila (IX.) čteme o tomto biskupovi z jihovelšského Llandaffu, že v době epidemie „*žlutého moru*“, cestou do Armoriky (asi roku 549), navštívil se svým doprovodem cornwallského krále Gerennia, který jej s úctou přijal a projevil přání, aby se stal jeho zpovědníkem. Biskup souhlasil a navíc králi zaslíbil, že nezemře dřív, než z jeho rukou přijme eucharistický chléb. Teilo pak údajně působil v Armorice po sedm let a sedm měsíců. Byv upozorněn andělem na blízkost Gerenniova skonu, vrátil se do Cornwallu. Obrovskou kamennou rakev, pro krále určenou, nechal zázračně plout po moři, neboť byla tak těžká, že „*deset spřežení volů jí těžko mohlo pohnout z místa.*“

Můžeme tohoto Gerennia ztotožnit s některým výše uvedeným? Těžko říct. Gereint ap Erbin byl už tehdy dávno mrtev - pokud přijmeme teorii „dvou Konstantinů“ - anebo ještě ani nezačal vládnout. Co Gereint „z Jihu“? Ten nesporně zahynul u Catraethu, kdežto krále

Gerennia zaopatřuje Teilo na smrt nemocného na cornwallském hradě. Je možné, že Gerennius nestonal, jak uvádí legenda, nýbrž ho - těžce zraněného - dovezli od Catraethu domů? Kromě značné nepravděpodobnosti to navíc ani příliš neodpovídá časově. A Gereint, udržující diplomatické styky s Aldhelmem? Tam je časová vzdálenost ještě větší. Může jít o docela jiného Gereinta? Možná. Jméno se v dumnonijském královském domě zřejmě těšilo velké oblibě. A není nakonec vztah Gerennia a Teila pouze literárním pokusem spojit dvě světecké osobnosti v jedné legendě?

Závěr

Za nejpravděpodobnějšího kandidáta na osobu sv. Gereinta můžeme snad považovat krále z přelomu 7. a 8. století, který usiloval o mírové soužití s královstvím Západních Sasů. Zřejmě i proto dal v církevních zvyklostech přednost římským před keltskými, a to několik desetiletí před tím, než k tomu došlo ve Walesu. Tragickému válečnému střetu se nakonec stejně nevyhnul. Do jeho osoby se pak promítly i vzpomínky na hrdinské činy jeho předchůdců či předků, z nich nejdůležitějším byl Gereint ap Erbin, osoba zřejmě vskutku historická, nezařaditelná však ani časově, ani místně. Byv spojen s mýtickým Artušem i se sv. Teilem, nabyl podoby nedostižného hrdiny, na kterého příští generace mohou s typicky keltskou nostalgií vzpomínat. Neboť dumnonijský „*nejslavnější král*“, jak Gereinta nazval Aldhelm, byl zřejmě zároveň i králem posledním - jeho nástupci v 9. století už vládli pouze nejzápadnější části Dumnonie, Cornwallu.

Jiří Hempl

Abrahamův příběh: Buď požehnáním!

V našich životech nastávají okamžiky zastavení a zvažování. Může to být radostný okamžik z rozpoznání toho, že náš život se ubírá tou cestou, kudy opravdu chceme jít. Na druhé straně může nastat roztrpčenost z toho, že se nám nedaří realizovat ony plány, které jsme si vytyčili. Že vše trvá příliš dlouho na to, abychom byli pružní, aby vše odsýpalo dle našich představ. Můžeme být rozmrzelí z toho, že pouze marně čekáme a že naše modlitby již působí omšele. A pak rozčarování tím vším se stáváme více a více imunní vůči Božím zaslíbením. Naše vlastní základy víry silně vrávorají. Mnohdy tak Boha od sebe odeženeme se slovy: „*Ale Hospodine, co mi chceš dát, jen se podívej na můj život...*“ A ani nestojíme o to, aby nám Bůh mluvil do života, protože se zdá, že sázka na život s Bohem je spíše prohrou než vítězstvím.

A tu si můžeme povšimnout Abrahamova života. Jeho příběh je nadčasový - řekl bych, že se týká každého z nás. Takřka sami jsme skrze Abrahama vtaženi do podobného dialogu s Bohem. I na nás může spočinout Boží oko, i na nás může ukázat Boží prst. V momentě, kdy do Abrahamova života vstoupil Bůh, jeho život dostal zcela jiný rozměr. Jeho život se kvalitativně proměnil. Ale v jakém smyslu?

Abraham byl Bohem požehnaný člověk. Být požehnan, stát se požehnáním. Často v našem dialogu, mnohdy je to spíše monolog, který vedeme s Bohem, jej žádáme o to, aby nám požehnal. Víme však ve skutečnosti, o co skutečně prosíme? Jsme schopni a připraveni unést Boží požehnání? Většinou tuto prosbu vyjadřujeme ve smyslu jakési prosby o Hospodinovu přízeň v našem životě. A

většinou máme o požehnání své vlastní představy, které ale nemusí být slučitelné s tím požehnáním, které je nám ochoten Bůh dát. Hospodin Abrahamovi praví: „*Požehnám tě, veliké učiním Tvé jméno*“ (Gen 12, 2). Ale od tohoto momentu, zdá se, že Abrahamovi nastávají samé problémy. Ihned po setkání s Bohem opouští své město - kde zřejmě byl váženým a bohatým mužem - a vydává se všanc někam, vůbec netuší kam. Ví jen to, že mu ono místo ukáže Bůh. Ano, jako nomád byl zvyklý putovat z místa na místo. Nomádi byli potulní kočovníci a hledali pastvu pro svá zvířata. Ale zde musíme počítat s Božím zásahem, což mění situaci. Již to není svévolné putování, ale je zde udán směr, byť nejistý: „*Půjdeš tam, kam ti ukážu.*“

Můžeme jít ale hlouběji. Hospodinova slova jsou konkrétní: „*Staň se požehnáním*“ (Gen 12, 2). Znovu, jsme schopni unést Boží požehnání? Jsme si vědomi toho, oč vlastně žádáme? „*Staň se požehnáním.*“ Hospodinova slova dávají pojmu požehnání jiný rozměr. Boží požehnání není určeno k vlastní spotřebě. Je dáno k požehnání k bližnímu. Abraham se měl stát požehnáním pro druhé. Požehnaný člověk není cílovou destinací požehnání, nýbrž nástroj požehnání bližnímu. Skrze dary, jimiž nás obdarovává Bůh, máme sloužit druhým.

Prosbu o požehnání nelze brát nadarmo. Tato prosba nese s sebou důsledky. Svými životními osudy, které prožíváme z vůle Hospodina, mají svůj význam, jsou vzkazem, kterému možná my sami nerozumíme. Navzdory tomu, že nemusíme rozumět tomu či onomu, co se v našem životě děje, může to být určitý vzkaz pro naše bližní. Skrze nás samotné, náš život,

může k našim bližním promlouvat Bůh. Bůh ví přesně, proč si každého jednoho z nás používá k oslovení druhých tam, kde se zrovna nacházíme. Každý z nás reagujeme jinak, každý z nás jedná v dané situaci jinak. Jsme nástroji Božími ve prospěch druhých. Bůh každého z nás staví tam, kde - jsme-li sami sebou - Bohu posloužíme nejlépe.

Ale zpět k Abrahamovi. Požehnání Abrahama se týkalo jedné jeho velké touhy. Abraham touží potom mít potomka. A zmíní-li se Hospodin, že je jeho štít, jeho přehojná odměna, aby se nebál, Abraham reaguje zcela lidsky: „*A co z toho mám, Hospodine? Nemám potomka.*“ Nebojí se „*vpálit*“ Hospodinu do očí své touhy, potřeby, vyjádřit své emoce. Abrahama známe jako zdatného vyjednavče s Bohem, vzpomeňme na případ Sodomy a Gomory. A co na to Hospodin? Jednoduše odpovídá: „*Podívej se a uvažuj...*“ (Gen 15, 5). Bůh s ním jeho problém rozebírá, baví se s ním o jeho potřebách, o jeho touhách. Nenechává Abrahama na pokoji, vyzývá jej k aktivitě.

Ve společnosti velmi často převládá předsudek, že víra je slepá. Ale co o tom soudí Hospodin? Hospodin naopak podněcuje člověka, aby se díval a uvažoval. Aby sledoval své okolí, aby se díval a přemýšlel o tom. Tedy zmíněný předsudek lze korigovat, neboť víra naopak vyžaduje pozorné sledování a pečlivé přemýšlení. Přírozeným důsledkem takto pojaté víry je hlubší vhled do situací, v nichž se nacházím, nebo které se mne dotýkají, hlubší porozumění vztahům mezi lidmi a vazbám. Díky tomu vidím více a hlouběji, pronikavěji.

Domnívám se, že toto pravidlo platí obecně, zvláště pak, když po něčem toužíme, chceme něčeho dosáhnout, hledáme odpovědi na naše otázky a cítíme se frustrovaní. Stejně jako Abraham si v takových chvílích můžeme říci: „*Co mi chceš dát, Hospodine? Ty víš, že je tu něco, co*

mi nedává spát.“ Avšak ne vše, co chceme, nám Bůh dá. Na všechny naše otázky Bůh neodpoví, a to k našemu prospěchu. Ať se nám to líbí nebo ne. Mnohdy s Božím NE razantně nesouhlasíme. Ale Bůh nás nechá vyvztekát.

Ona výměna názorů je zde důležitá. V Bibli máme mnoho rozhovorů velkých osobností víry, které se nebály s Bohem diskutovat. Byly to diskuze, v nichž tito lidé šli až na dřeň. A zdá se, že Bůh o takové diskuze stojí. Jedině tehdy, když jdeme do morku kostí našich potlačovaných připomínek a otázek na adresu Boha, teprve tehdy se začne něco dít. Bůh totiž nestrpí ve vztahu s lidmi jakoukoli překážku, která může nahlodávat důvěru v Boha.

A právě tehdy, dojde-li k vyprázdňení těchto nevyřknutých a potlačovaných věť, emocí, myšlenek, nastává ticho. Nikoliv ticho akustické, nýbrž ono vnitřní ticho, ticho myšlenek, ticho emocí. A teprve v tomto tichu jsme schopni vidět, v tomto tichu jsme schopni naslouchat, v tomto tichu jsme schopni přijímat. Nejsme totiž v nepokojném, ba v bojovném postavení, které nám zkresluje realitu vnímaného světa. Můžeme říci, že jsme očištěni.

A právě tehdy jsme schopni sledovat, pozorovat, vnímat věci a situace kolem nás. Můžeme o nich přemýšlet, rozvažovat. Můžeme o nich uvažovat tak, do jaké míry i my sami můžeme být v těchto situacích užiteční, jak zde můžeme využít svůj potenciál. Můžeme rozvažovat o tom, jak se stát požehnaním. Jaksi to vede k vnitřní usebranosti, k pokoře, k hledání Boha, k dialogu s Bohem. Nejenom s ním, ale i se sebou sama, se svými bližními.

Ovšem dívat se „*tady a teď*“ znamená vidět všední, nudné, otravné, mnohdy protivné každodenní věci, nepříjemné úkoly, co stojí před námi, a jsme nuceni zvládat situace, do nichž jsme momentálně postaveni. Prostě

všední nudné záležitosti, které nás mnohdy nebaví, které nás i vnitřně dráždí. Co viděl Abraham? Bůh mu ukazuje hvězdy. Abraham viděl hvězdy každou noc, nebylo to pro něho nic zvláštního. Žil každodenní život se svou ženou Sárrou, se kterou toužil mít děti a zřejmě na potomka myslel (mysleli) velmi často.

A o to jde: činit to, co činit mohu, právě tam, kde se momentálně nacházím. NE utíkat od všední reality ke snům, uzavírat se před realitou, ale především se pustit do toho, co mohu činit tady a teď (třeba se jen dívat jako Abraham). A tak proměňovat svůj život ve vztahu s Bohem v život, který se projevuje oním pečlivým zkoumáním skutečnosti.

Tento jediný způsob se zdá být skutečně řešením. Nevíme, kam a ke komu nás Bůh vede a dovede. Nevíme, jaké nám ukáže místo, kde máme být. Ale právě tehdy, kdy proměňujeme skutečnost tam, kde se právě nacházíme, dochází k našemu rozvoji, zrajeme, rosteme tím, jak nás jednotlivé situace utvářejí a formují. Může se totiž stát, že právě tehdy, právě v onom dění, spatříme svou hvězdu, která nás utvrdí o tom, že Bůh je s námi, ví o nás, ví, po čem toužíme a co chceme. Bůh

nás zná, Bůh ví, jak smýšlíme, jak cítíme, ví, co nás dělá a udělá skutečně šťastnými.

Toto ujištění ze strany Boha je zřejmě mnohem důležitější, než ono kýžené, co bychom rádi. Ono totiž to, co stojí za to, není instantní jako polévka z pytlíku, neděje se to teď hned. Ono to zraje. A zdá-li se nám, že se věci nedějí vůbec, nebo se nevyvíjejí dle našich představ, neznamená to, že se nedějí vůbec. My to totiž ani nemusíme pro naše domnělé představy vidět či vnímat!

Náš život tím, že jsme byli osloveni, již není bezcílý. Již nejdeme tam, kam se sami rozhodneme, nebo nás vítr zavane. Jsme vedeni Bohem. To on vede náš život, on určuje směr našeho života. My nevíme, kam se dostaneme, koho nám Bůh pošle do cesty, do jakých situací nás Bůh postaví, nevíme, kde se budeme nacházet za rok. To, že nyní se možná cítíme rozmrzelí z toho, co prožíváme, ze situací, které prožíváme, z míst, kde se nacházíme, to není samoúčelné, nýbrž Hospodinem vedené. Naše zkušenosti nabitě nyní nám budou sloužit právě na místě, na které ukáže Hospodin, na místo kam nás chce dovést.

